

ระบบบริหารจัดการคุณภาพข้าวไทย โดยใช้ Mobile GAP Assessment (ต่อหน้า 2)

ภาพ: บ้านท่าข้าว สามขา ลำปาง

Mobile GAP Assessment for Thai rice management at Baan Samkha

From the seminar "Thai rice quality management system, using Mobile GAP Assessment". Area under assessment is Baan Samkha, Mae Tha district, Lampang province. Local researchers such as Department of Rice, Institute of Certified Agricultural Production System, Maejo University, Rajamangala University of Technology Lanna and National Electronics and Computer Technology Center (NECTEC) agreed that the technology should be pass on to the young generation for success of Thai rice standard.

อู่ข้าวฉบับที่แล้วนำเสนอเรื่องการจัดทำระบบบริหารจัดการคุณภาพข้าวไทยโดยใช้ Mobile GAP Assessment ณ พื้นที่บ้านสามขา อำเภอมะทะ จังหวัดลำปาง สาระจากการสัมมนาการประชุมวิชาการและนิทรรศการ ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ ประจำปี 2556 ที่นำเสนอในฉบับนี้เป็นข้อมูลต่อยอดถึงเหตุผลที่นักวิจัยจากกรมการข้าว สถาบันรับรองระบบการผลิตผลิตภัณฑ์การเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา และศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ จึงพยายามผลักดันระบบมาตรฐาน GAP หรือ เกษตรดีที่เหมาะสมให้เกิดผลได้จริงโดยเลือกพื้นที่บ้านสามขา เป็นพื้นที่ทดสอบเริ่มต้นของโครงการ

ดร.ลัดดา วิริยางกูร กรมการข้าว กล่าวถึงเหตุผลจำเป็นที่ประเทศไทยต้องมีระบบมาตรฐาน GAP ว่า พิษผลทางการเกษตรของประเทศไทยส่วนใหญ่จะต้องพึ่งพาการส่งออก และเมื่อกฎกติกาการค้าโลกเปลี่ยนไปโดยการยกเลิกการเสียภาษีนำเข้า แต่อุปสรรคที่แต่ละประเทศตั้งขึ้นมาแทนคือกำแพงการค้าด้านมาตรการความปลอดภัย

↑ ดร.ลัดดา วิริยางกูร

ของสินค้าเกษตร ดังนั้นในฐานะที่ประเทศไทยเป็นแหล่งผลิตข้าวของโลก จึงจำเป็นต้องมีการตรวจสอบระบบความปลอดภัยของข้าวเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับประเทศคู่ค้า กรมการข้าวในมิติผู้ตรวจประเมินไม่เคยหยุดนิ่ง แต่ต้องยอมรับว่าระบบการรับรองมาตรฐานของไทยเดินหน้าไปได้ช้า เนื่องจากหน่วยงานราชการและชาวนามองเรื่อง GAP ในมิติที่แตกต่างกัน กล่าวคือชาวนาจะยอมรับเรื่อง GAP ในมิติของราคา แต่ทางราชการมอง GAP ในมิติการเสริมสร้างมาตรฐานข้าวไทย แต่อย่างไรก็ตามในความเป็นจริงภายใต้เทคโนโลยี GAP คือการใช้ทรัพยากรและปัจจัยการผลิตที่เหมาะสม เพื่อเสริมสร้างให้เกิดความยั่งยืนและความเป็นอยู่ที่ดีให้กับชาวนา

♣ คุณศุภกิจ สอนประจักษ์

คุณศุภกิจ สอนประจักษ์ สถาบันรับรองระบบการผลิตผลิตภัณฑ์การเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้ กล่าวถึงปัญหาในการตรวจสอบมาตรฐาน GAP ว่า ในระบบการตรวจสอบมาตรฐาน GAP มีขั้นตอนและแบบฟอร์มเอกสารมากมายทั้ง GAP 01, 02 และ 03 โดยแบบฟอร์มเหล่านี้สร้างความยุ่งยากต่อชาวนาผู้ขอขึ้นตรวจประเมินแปลงและเจ้าหน้าที่ตรวจรับรอง โดยความยุ่งยากส่วนใหญ่เกิดขึ้นในขั้นตอนการบันทึกข้อมูลแปลงของชาวนา การนำแบบประเมินแปลง GAP 03 เข้าไปในพื้นที่เพื่อการตรวจประเมิน รวมทั้งวิธีการจัดเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลของเจ้าหน้าที่ โดยในปีหนึ่งๆ จะมีผู้ขอขึ้นตรวจประเมินแปลงประมาณ 40,000 ราย เป็นชาวนาในพื้นที่ 67 จังหวัด ดังนั้นจึงทำให้มีเอกสารจำนวนมากที่ต้องจัดเก็บและทำการตรวจสอบ จึงเกิดความล่าช้า และความผิดพลาดที่อาจเกิดจากบุคคลได้

♣ คุณวัชรกร หนูทอง

คุณวัชรกร หนูทอง ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ กล่าวถึงขั้นตอนวิธีการพัฒนาซอฟต์แวร์และการนำ Mobile GAP Assessment ไปใช้งานว่า ก่อนที่จะสร้างระบบ Mobile GAP Assessment ขึ้นมานั้น ทางทีมงานได้ลงไปสอบถามข้อมูลจากผู้ใช้งานจริง (ชาวนาและเจ้าหน้าที่ในการตรวจประเมินแปลง) จากนั้นนำข้อมูลเหล่านี้มาใช้ในการออกแบบให้ระบบทำงานได้ง่ายขึ้นและเหมาะสมกับผู้ใช้งาน โดยระบบ Mobile GAP Assessment ที่จัดทำขึ้นมา ช่วยลดความซ้ำซ้อนในการทำงาน ความผิดพลาดจากการกรอกข้อมูล และลดพื้นที่ในการจัดเก็บเอกสาร นอกจากนี้ยังทำให้ชาวนาสามารถตรวจสอบผลการตรวจประเมินแปลงของตนเองได้ทันทีผ่านทางอินเทอร์เน็ต อีกทั้งในอนาคตหากมีการขยายพื้นที่การดำเนินงานได้เกือบทั่วประเทศจะทำให้มีฐานข้อมูล GIS (geographic information system) จึงทำให้ทราบว่าพื้นที่ของประเทศไทย ณ เวลานั้นปลูกพืชชนิดใด ปริมาณเท่าไร และมีช่วงฤดูกาลเก็บเกี่ยวในช่วงใด ซึ่งข้อมูลเหล่านี้สามารถนำมาใช้ในระบบการจัดการเกษตรของประเทศได้ในอนาคต

♣ เด็กๆ บ้านสามขาsvmบเทาเป็นผู้ตรวจประเมินแปลงตัวน้อย สาธิตวิธีการใช้ระบบตรวจประเมินแปลง Mobile GAP Assessment

ดร.กัญญาณัฐ ศิริจรรยา กล่าวในประเด็นการถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชนว่า ทั้งระบบการตรวจประเมินของกรมการข้าว สถาบันรับรองระบบการผลิตผลิตภัณฑ์ การเกษตร และระบบซอฟต์แวร์เพื่ออำนวยความสะดวกในการตรวจประเมินแปลง ของทางศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ ถือเป็นสิ่งที่ดี แต่ จะทำอย่างไรให้เทคโนโลยีเหล่านี้สามารถถ่ายทอดลงไปสู่ชาวนากลุ่มเป้าหมายได้ เคยมีกรณีตัวอย่างที่ชาวนาฉีกใบ GAP ทิ้ง เนื่องจากไม่เห็นประโยชน์ว่าการทำ มาตรฐาน GAP ทำให้ตนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอย่างไร ดังนั้นงานส่งเสริมอย่างถูก ต้อง เหมาะสม สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จึงถือเป็นปัจจัยพื้นฐานในการเลือก พื้นที่เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีให้ประสบความสำเร็จ ชุมชนบ้านสามขาเป็นตัวอย่าง หนึ่งของหมู่บ้านที่มีความเหมาะสมเพราะเป็นพื้นที่แหล่งต้นน้ำซึ่งควรแก่การอนุรักษ์ โดยการสนับสนุนวิธีการทำเกษตรที่ถูกต้อง ลด ละ เลิกการใช้สารเคมี ส่วนที่ 2 คือ บ้านสามขามีพลังชุมชนที่เข้มแข็ง มีชาวนาซึ่งเป็นปราชญ์ชุมชนที่มีศักยภาพในการ ผลิต ดังนั้นการนำเทคโนโลยีสู่ชุมชนบ้านสามขานอกจากจะช่วยรักษาสภาพแวดล้อมแหล่งต้นน้ำแล้วนั้น ยังช่วยให้ ชาวนามีรายได้และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น แต่อย่างไรก็ตามเทคโนโลยีถือเป็นเรื่องยากสำหรับชาวนา การส่งเสริมให้กลุ่ม คนใน 3 วัย คือ วัยผู้สูงอายุ วัยกลางคน และเยาวชน มาร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และดึงเอาจุดเด่นของในแต่ละช่วงวัยมา ใช้ในการรับการถ่ายทอดเทคโนโลยี เป็นผลให้วันนี้การดำเนินงานมาตรฐาน GAP ข้าวในพื้นที่บ้านสามขาประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี

↑ ดร.กัญญาณัฐ ศิริจรรยา

คุณบุญส่ง บุญเจริญ ชาวนาบ้านสามขา กล่าวว่า อยากเชิญชวนให้บริโภควัตถุ ของบ้านสามขา เพราะผลผลิตจากที่นี่มีความปลอดภัย กระบวนการผลิตตั้งแต่การ ปลูกจนถึงเก็บเกี่ยว เกิดมาจากความตั้งใจที่อยากให้ผู้บริโภคได้รับประทานแต่ของดี ๆ ณ วันนี้รู้สึกดีใจที่ทางนักวิจัยมาสนับสนุนเรื่องการจัดทำมาตรฐาน GAP เพราะใน อดีต ตนเองทำนาแบบปลอดภัยมาโดยตลอด แต่ไม่สามารถพูดได้เต็มปาก ครั้นจะ ยื่นขอมาตรฐาน GAP ก็มีขั้นตอนความยุ่งยากในการจัดทำข้อมูลเพราะตนเองเป็น ชาวนาไม่ถนัดการจับปากกาขีดเขียน แต่เมื่อมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดทำ GAP พร้อมทั้งให้เด็ก ๆ ลูก ๆ หลาน ๆ เข้ามาช่วยในการจัดทำข้อมูล จึงทำให้เรื่อง GAP ไม่ยากอีกต่อไป รวมทั้งมาตรฐาน GAP ที่ได้รับรองยังสร้างความมั่นใจให้ทั้ง ตนเองและผู้บริโภค

↑ คุณบุญส่ง บุญเจริญ

“ การเรียนรู้ไม่ได้มีขีดจำกัดว่าวัยผู้ใหญ่อาจต้อง เก่งกว่าเสมอไป แต่หากสามารถถึงความสามารถ และความถนัดในแต่ละวัย ประกอบกับการ เรียนรู้ไม่มีที่สิ้นสุด การทำงานในการถ่ายทอด เทคโนโลยีจะไม่ใช่ว่าเรื่องยากเย็นอีกต่อไป ”

ทดลองใช้ระบบบริหารจัดการคุณภาพข้าวไทยด้วย Mobile GAP Assessment ได้ที่ www.gapthailand.in.th หรือสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ คุณวัชรภรณ์ หนูทอง E-mail : kitalo17@gmail.com